

Talentvolle vrouwen met autisme

Op deze pagina's leest u twee ervaringsverhalen van vrouwen die er goed in slagen om hun talenten te benutten op de arbeidsmarkt en daarbij effectief gebruik maken van de sterke kanten van hun autisme. Tegelijkertijd erkennen zij dat autisme ook beperkingen met zich meebrengt, en hebben ze ieder hun eigen manieren gevonden om daar tijdens hun werk zo min mogelijk hinder van te hebben.

Jacqueline Hooijer: ondernemer

Tekst: Wijnt van Asselt
(medewerker van
Jacqueline Hooijer)

Als je aan Jacqueline Hooijer vraagt hoe haar autismespectrumstoornis van invloed is op haar werk, moet ze even nadenken. Dat moment van nadenken is typerend voor haar loopbaan.

Jacqueline weet pas sinds 2008 dat zij een stoornis in het autistisch spectrum heeft. Ze is dan 52 jaar en eigenaar van een goedlopend bedrijf dat vakopleidingen loonadministratie verzorgt. Ook daarvoor had ze haar sporen als ondernemer al verdiend, met een boekhoud- en administratiekantoor dat na bijna twintig jaar in 1998 is verkocht. In haar opleidingsgroepen kwam ze steeds vaker mensen tegen die door het UWV een omscholingstraject tot salarisadministrateur aangeboden kregen. Vaak ging het hierbij om mensen met Asperger. Jacqueline vond dit prettige cursisten: gemotiveerd, geïnteresseerd en met oog voor detail. Pas in 2008 blijkt uit onderzoek dat ze zelf vermoedelijk hoogfunctionerend autisme (HFA) heeft, een vorm van Asperger.

Heeft autisme invloed op je werk?

“Ja,” vertelt Jacqueline, “maar dan in positieve zin. Ik heb een grote discipline, kan mij goed focussen, en mijn kwaliteiten als docent worden vaak geroemd. Dat zit, zoals je zult begrijpen, niet zozeer in de contactuele sfeer, maar in mijn vermogen om iets vanuit de basis uit te leggen. Ik blijf het een van de leukste dingen vinden om mensen iets te leren. En: contact leggen in de sociale sfeer mag dan lastig zijn voor mij, maar contact leggen over de inhoud van het vak niet. Ik functioneer dan ook prima in klantcontacten, want ik weet als geen ander waar het over gaat.”

En is er dan echt niet iets minder positiefs te zeggen?

“Ja, natuurlijk heb ik last van het HFA. Toen ik nog niet wist dat ik autisme had begreep ik soms weinig van wat mensen om mij heen zeiden en deden. Nu snap ik dat nog niet, maar

nu heeft het een naam. Ik trok me er nooit zoveel van aan, dat ik die dingen niet begreep. Het zal wel, dacht ik dan, ik snap het gewoon niet, en ik hield me er dan niet meer mee bezig. Wel heeft het autisme waarschijnlijk een rol gespeeld in mijn keuze voor het ondernemerschap. Zo kan ik de dingen op mijn eigen wijze doen.”

Bedrijven voor en met mensen met autisme

In 2009 besluit Jacqueline “iets voor en met mensen met autisme te doen”. Ze richt twee nieuwe bedrijven op. Opleidingsinstituut Cebos, waar mensen met een ASS een vakopleiding in de financiële en/of salarisadministratie kunnen volgen en administratiekantoor ASSpiratie, een kantoor waar mensen met ASS werkervaring kunnen opdoen of stage kunnen lopen. Zo kan de kloof tussen theorie en praktijk overbrugd worden, een punt waar mensen met autisme nog weleens struikelen.

“We zijn nu bijna een jaar bezig”, vertelt Jacqueline. “In januari hebben de eerste zeven cursisten hun diploma arbeidsrecht behaald. In juni legt een aantal van hen de volgende examens af.

Het grote voordeel bij ons is dat je een vak leert, in plaats van allerlei competenties zoals in het gewone onderwijs. Het bedrijfsleven heeft behoefte aan vakmensen, dat blijkt wel uit de grote waardering die er is voor deze diploma's. Bij de opleidingen die in september starten gaan we werken via Blended Learning, een mix van e-learning en contactonderwijs. Daarmee wordt het aantal keren dat naar de leslocatie in Amersfoort gereisd moet worden beperkt, want de cursisten komen uit het hele land. Maar: iedereen krijgt een individueel leertraject. Op maat gesneden dus. ■

Meer informatie over de bedrijven van Jacqueline:
www.cebos.nl en www.asspiratie.nl

op de arbeidsmarkt

Karin Berman: Loopbaanadviseur en autismecoach

Tekst: Karin Berman

Mijn naam is Karin Berman en ik heb Asperger. Sinds een paar jaar werk ik in Groningen als loopbaanadviseur en autismecoach bij R95 (voorheen Toeleiding naar Arbeid/ TNA Zorg). Dit is een reïntegratie- en zorgbureau voor mensen met (o.a.) ASS en/of AD(H)D, met vestigingen in Groningen en Den Bosch. Mijn werk bestaat uit het doen van onderzoek, samen met de cliënt, naar welke beroepen of opleidingen bij iemand passen. Ook ga ik in gesprek met mensen die nog niet zo lang een diagnose hebben in het autismespectrum en die er nog zicht op moeten krijgen wat dat in hun leven betekent. We onderzoeken dan samen welke autismegerelateerde problemen iemand heeft, wat daar de achtergrond van is en hoe hij of zij daar het beste mee om kan gaan. Voor de meeste van mijn autistische cliënten ben ik de eerste persoon die ze ooit hebben ontmoet door wie ze zich volledig begrepen voelen.

Zaken expliciet bespreken

Wanneer mijn cliënt niet autistisch is, zeg ik altijd van tevoren dat ik bijna geen lichaamstaal kan lezen, en dat ik daardoor niet altijd in de gaten heb wat er in iemand omgaat. Ik nodig mijn cliënten dan ook uit om het uit te spreken als hen iets dwarszit. Doordat ik heel direct ben in mijn communicatie, worden mijn cliënten uitgedaagd om dat ook te zijn. Hierdoor kan heel veel bespreekbaar worden gemaakt.

Oog voor details

Voor mij als autist zijn details belangrijk. Tijdens loopbaangesprekken is dat een voordeel, doordat ik veel ogenschijnlijk kleine dingen opmerk die, als ik ze in de loop van de gesprekken met elkaar verbind, duidelijke patronen laten zien die van groot belang blijken te zijn voor het loopbaanonderzoek. Hierdoor ben ik goed in mijn vakgebied.

Met mijn collega's heb ik een prima samenwerking. Ik denk soms met hen mee bij ingewikkelde autismegerelateerde problematiek, en zij vullen mij weer aan.

Begeleiding op de werkplek

Mijn jobcoach ondersteunt mij bij de dagelijkse gang van zaken. Daarnaast krijg ik begeleiding van mijn manager; zij grijpt meteen in wanneer ik over mijn grenzen heen ga (wat ik regelmatig doe) en ze denkt mee over mijn planning op de wat langere termijn. In het begin was ik regelmatig ziek. Dat werd door mijn werkgever onmiddellijk opgepikt als signaal dat er wat mis was, en er werd dan nagegaan waar ik op vastliep. Het bleek bijvoorbeeld dat het mij niet goed lukte om gespreksverslagen in dossiers op te bergen. Dit werd opgelost doordat ik de verslagen voortaan in een bakje kon leggen, en iemand anders ging ze dan voor mij verwerken. Zo worden er nog steeds oplossingen bedacht voor problemen waar ik op stukloop. Mijn werkplek is aangepast; ik zit in een soort nis, met aan drie kanten een muur, zodat mijn omgeving prikkelarm is. Ook de inrichting van de werkplek zelf is heel overzichtelijk, waarbij allerlei voorwerpen zoveel mogelijk uit het zicht staan. Ik heb altijd oordoppen bij de hand om eventuele ongewenste geluiden buiten te sluiten. De pauzes breng ik niet met mijn collega's door, omdat ik er snel overprikkeld van raak dat iedereen door elkaar praat. Tijdens gesprekken met cliënten gebruik ik een time-timer, een klokje met een rode schijf die terugloopt met het verstrijken van de tijd, zodat ik in één oogopslag de gesprekstijd goed in de gaten kan houden. Ik vind het namelijk lastig om mijn aandacht tegelijkertijd op het gesprek en op andere zaken te richten, waardoor ik in het begin veel te ver over de tijd heen ging. Verder mag ik thuis werken, bijvoorbeeld om mijn rapportages te schrijven, en ik mag mijn tijd naar eigen behoefte indelen. Ik werk 12 uur in de week, verdeeld over drie ochtenden. Vanwege vermoeidheidsklachten (die met mijn autisme samenhangen), is dit het maximum aantal uren dat ik kan werken.

Meer informatie over het bedrijf waar Karin werkt:
www.tna.nl en www.r95.nl
 (website in aanbouw)

